

3. Дука А.П., Старченко Г.В. (2022). Світовий досвід повоєнного відновлення економіки: уроки для України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. № 6. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-03-06>
4. Іванов С.В. (2019) Економічне відновлення і розвиток країн після збройних конфліктів та воєн: невтрачені можливості для України. *Економіка України*. № 1 (686). С. 75-89
5. Бикова А. Л., Чабан Л. І., Алексєєва А. П. (2023). Інвестування в людський капітал у військовий період. *Економіка та суспільство*, 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-74>
6. Долгова Л.І., Іваненко В.І., Пазиніч О.В. (2022). Роль іноземного інвестування у відновленні економіки України. *Ефективна економіка*, 8. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.8.22>
7. Небрат, В. В., Корніяка, О. В. (2022) Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. *Grail of science*. № 16. 31-34. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.001>

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОБІЛЬНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ

Лисак Г.Г., канд. екон. наук, доц.
Державний біотехнологічний університет

Поява мобільних систем стала наслідком розвитку технологій та їх проникнення у фінансове та бізнес-середовище людини. І сьогодні, мобільна платіжна система стає одним із найсучасніших і поширених засобів здійснення мобільних платежів. Становлення концепції мобільних платіжних систем та мобільних платежів зумовлено розповсюдженням смартфонів та впровадження в них великої кількості різних функціональних можливостей.

Дослідження показало, що розвиток мобільних платіжних систем визначає як позитивні, так і негативні зрушення в процесах взаємодії технологій і бізнесу. Крім цього, він актуалізує проблеми забезпечення безпеки використання та захисту інформації. Однак, питання виявлення тенденцій розвитку мобільних платіжних систем, наразі, залишаються недостатньо вивченими.

Аналіз думок науковців показав, що багато з них розглядають мобільні платіжні системи та мобільні платежі як тотожні поняття. Вважаємо, що розмежування цих понять є необхідним та важливим. За своєю суттю це різні поняття, що обумовлюється їхньою різною спрямованістю і технічною реалізацією. Так, мобільні платежі охоплюють більш широкий обсяг операцій з використанням смартфона, таких як: перекази через SMS-повідомлення; авансові платежі в торгових автоматах, з прив'язкою до SIM-картки; платежі при використанні мобільного телефону та банківських карток; платежі за допомогою банківських додатків та мобільних систем.

Ці функції багато в чому не притаманні мобільним платіжним системам. Їхні особливості пов'язані саме із здійсненням платіжних операцій, використовуючи спеціальні платіжні додатки та засоби безконтактної оплати.

Можна констатувати, що зміст поняття «мобільні платежі» ширше, ніж визначення мобільних платіжних систем. А саме - мобільні платіжні системи є одним із способів здійснення мобільних платежів.

Грунтуючись на результатах аналізу діючих платіжних систем, в ході дослідження нами були визначені переваги та недоліки, які притаманні саме їм. Основними перевагами науковцями визначені наступні:

- 1) швидкість здійснення операцій, яка зумовлена переведенням інфраструктури в більш прискорене середовище.
- 2) стимулювання розвитку шляхом формування цифрової взаємодії між учасниками ринкових відносин.
- 3) забезпечення прозорості здійснення операцій.

Крім того, мобільні платіжні системи мають ті ж переваги, що і мобільні платежі: зручність, швидкість, безпека, універсальність, низька вартість.

Щодо недоліків. Як у мобільних платіжних систем, так і у мобільних платежів нами були визначені два основних недоліки. Це – введення лімітів транзакцій та необхідність використання смартгодин, планшета або мобільного телефону для здійснення платежу.

Наразі, серед мобільних платіжних систем активно розробляються стартап-проекти, спрямовані на об'єднання функціоналу інших мобільних платіжних систем. Такі сервіси та мобільні програми розвиваються за принципами мультифункціональності: прив'язка дисконтних карт; інформування користувачів про акції; сервіси кешбеку; корисна реклама .

Наразі в Україні, вже існує досвід отримання клієнтами зручних інструментів для переказів, оплати послуг та інтернет-покупок завдяки сучасним можливостям платіжних систем. Аналіз українських сервісів еквайрингу, дозволив визначити більш популярні з них та визначити їх особливості та переваги.

Однією з найпопулярніших українських платіжних систем є EasyPay. Вона пропонує сучасні бізнес-рішення та надає широкий спектр послуг. Сервіс працює на ринку України понад 15 років та надає зручні можливості технічної інтеграції з сайтами інтернет-магазинів, інтернет-провайдерів, компаній різних галузей, які продають товари та послуги та приймають платежі онлайн. Користувачі отримують зручну опцію безпечної інтернет-оплати, а бізнес – цілий комплекс корисних інструментів для звітності, управління продажами та платежами. Сервіс дозволяє налаштовувати регулярні платежі для оплати передплат, безпечно зберігати платіжні реквізити, автоматично формувати рахунки. Безпека відповідає міжнародному стандарту захисту онлайн-транзакцій. В якості недоїмок визначені: тарифи для приватних клієнтів досить високі, є багато скарг клієнтів на «зависання» платежів та немотивовану службу підтримки

Не менш популярною є платіжна система WayForPay, яка працює на українському ринку з 2014 року. Сервіс пропонує готові рішення для фрілансерів, інфобізнесу, туристичних компаній, ресторанів та кафе, служб доставки, таксі, маркетплейсів, інтернет-магазинів, інших видів онлайн та офлайн бізнесу, надає зручні інструменти для донатів та цільових зборів.

Перевагами системи є універсальність, багатофункціональність та можливість застосування платіжних інструментів для будь-яких продуктів – від інтернет-торгівлі до офлайн бізнесу. Система надійно захищена від шахрайських онлайн-операцій із картами клієнтів. В якості недоліків визначені: потенційні обмеження у використанні в певних регіонах або сферах діяльності через специфіку ліцензування, можливі складнощі інтеграції з деякими бізнес-системами, залежно від їх специфіки.

Шість років тому Новою поштою була створена платіжна система NovaPay, яка дуже швидко завоювала ринок онлайн-платежів. Сервіс пропонує різноманітні продукти та інструменти для приватних користувачів та бізнесу: грошові перекази, оплата комунальних послуг, інтернет-еквайринг, користування фірмовою карткою для переказів та зняття готівки, отримання посилок в кредит, оплати рахунків, автосписання регулярних платежів. Здійснювати перекази можна будь-яким зручним способом – на сайті, у відділеннях Нової пошти, у мобільному додатку.

В NovaPay створено великий пакет послуг для бізнесу: відкриття рахунку ФОП, користування багатофункціональним бізнес-кабінетом, підключення інтернет-еквайрингу для сайтів та мобільних додатків, отримання накладних платежів під час відправлення товарів Новою поштою, зараховування готівкового виторгу на рахунок компанії, погашення кредитів. Визначені недоліки – для користування потрібно стати клієнтом Нової пошти та наявність обмежень на максимальні суми грошових переказів.

Майже 16 років працює в Україні платіжний сервіс LiqPay. Користувачам пропонується кілька способів оплати – через PrivatPay, Google Pay та Apple Pay, QR-кодом, за допомогою особи у FacePay24, готівкою у терміналах самообслуговування, ручним введенням карткових реквізитів.

Інтеграція з LiqPay дозволяє реалізовувати на сайтах та додатках оплату частинами від ПриватБанку. Існує функціонал для ведення бухгалтерії.

Система LiqPay пропонує галузеві рішення для різних напрямків бізнесу. Це – інтернет-магазини, сервіси доставки благодійних організацій, маркетплейсів, кредитних та страхових компаній.

LiqPay пропонує зручні маркетингові інструменти – запуск програм лояльності для клієнтів, пропозиції знижок та промокодів на платіжній сторінці. Для оптимізації продажу та податкової звітності надається програмне РРО від ПриватБанку. Недоліки системи: деякі функції та переваги можуть бути доступні лише клієнтам певних банків та може містити обмеження щодо максимальних сум грошових переказів або оплат.

Великою популярністю в Україні користується сервіс Portmone. Він дозволяє здійснювати онлайн-платежі та грошові перекази. Система пропонує широкий перелік фінансових послуг користувачам та надає сучасні інструменти інтеграції платіжної системи з сайтами та мобільними програмами. Найчастіше приватні особи використовують опції системи для грошових переказів з картки на картку, оплати кредитів та штрафів, платежів за реквізитами, оплати комунальних платежів, мобільного зв'язку, навчання та податків. В базі можливе налаштування автоплатежів.

Рівень безпеки системи відповідає міжнародному стандарту, що підтверджено відповідним сертифікатом. Сервіс пропонує прозорі тарифи, зручні механізми підключення, цілодобову підтримку. Для інтеграції з сайтами та мобільними програмами можна використовувати API, iOS та Android SDK та спеціальні платіжні модулі для CMS-систем. Недоліки системи затримка платежів; проблеми з надсиланням коштів не партерів Portmone.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження сучасного стану та перспектив розвитку мобільних платіжних систем відзначимо наступне:

1. Мобільні платіжні системи спрямовані на використання технологій безконтактної оплати.

2. Ринок мобільних платіжних систем інтенсивно розвивається.

3. Розвиток мобільних платіжних систем здійснюється за двома напрямками: техніко-економічний (удосконалення технологій та створення конкурентоспроможного середовища систем) та користувальницьким (стимулювання споживачів до використання).

ГЛОБАЛЬНІ БАНКІВСЬКІ ПРАКТИКИ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: УРОКИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Луценко В.В., здоб. ступ. PhD

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Інтеграція штучного інтелекту (ШІ) в цифровий банкінг змінює фінансові послуги в усьому світі, сприяючи просуванню до фінансової інклюзії, економічної стійкості та сталого розвитку. Для України, яка стикається з викликами в умовах триваючої війни та цифрової трансформації, впровадження найкращих світових практик у банківській справі на основі штучного інтелекту може прискорити прогрес у досягненні «Цілей сталого розвитку» (ЦСР). Досвід країн із розвиненими цифровими банківськими екосистемами може допомогти Україні використати технології штучного інтелекту для розширення доступу до фінансових послуг, вирішення соціально-економічних проблем і сприяння сталому зростанню.

Індія є яскравим прикладом того, як штучний інтелект відіграє важливу роль у розширенні фінансових послуг для населення, яке не отримує достатнього рівня обслуговування. Державний банк Індії (SBI) використовує чат-ботів на основі AI, таких як «SIA», щоб пропонувати доступні банківські послуги різними мовами, охоплюючи віддалені райони, де традиційна банківська інфраструктура обмежена [1]. Автоматизована взаємодія з клієнтами та фінансові консультації в режимі реального часу зменшують бар'єри для доступу до фінансових послуг, підтримуючи ЦСР 1 (Подолання бідності) та ЦСР 10 (Зменшення нерівності). Україна може впровадити подібні чат-боти зі